

Podstawowe dane osobowe recenzenta

Prof. dr hab. Anna Wesołowska - Firlej
Dziedzina, sztuki muzyczne
Akademia Muzyczna - Łódź

Łódź, dnia 28 sierpnia, 2019 r.

Recenzja pracy doktorskiej mgr Moniki Hanus

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 03.07.2019 roku na podstawie Ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, (Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 2.)

Dotyczy

Uchwały nr 35/2019 Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej we Wrocławiu z dnia 14 maja 2019 roku w sprawie:

- Wszczęcia na wniosek mgr **Moniki Hanus** przewodu na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.
- oraz wyznaczeniu mojej osoby recenzentem pracy doktorskiej mgr Moniki Hanus.

W świetle Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1 - 3) Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego we Wrocławiu posiadała uprawnienia do przeprowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Do nadesłanego mi przez Przewodniczącego Rady Wydziału Instrumentalnego Dziekana – dr. hab. Piotra Rojka pisma z dnia 3.07. 2019 roku, informującego o wszczęciu 20 marca 2018 roku przewodu doktorskiego i wyznaczeniu promotora w osobie Prof. dr hab. Heleny Furmanowicz-Kurzyńskiej pracy doktorskiej Pani mgr **Moniki Hanus** – „**Zagadnienia stylistyczno-wykonawcze utworów kameralnych Erica Ewazena jako czynniki warunkujące kształt brzmieniowy dzieła muzycznego i źródło inspiracji dla rozwoju artystycznego pianisty-kameralisty**” została dołączona stosowna dokumentacja.

Stwierdzam, że w świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art. 14 ust.2 pkt. 2, Rada Wydziału Instrumentalnego podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka oraz wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pani mgr **Moniki Hanus**.

Podstawowe dane o Kandydatce:

Pani mgr **Monika Hanus** urodziła się 5 listopada 1990 roku w Zielonej Górze. W latach 1997-2004 uczyła się w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. Mieczysława Karłowicza w

Zielonej Górze pod kierunkiem mgr Haliny Skąleckiej, później w klasie fortepianu prof. Karola Schmidta. W 2009 roku ukończyła I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi. W latach 2011-2015 odbyła studia na Wydziale Instrumentalnym Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, w klasie fortepianu prof. Grzegorza Kurzyńskiego, które ukończyła dyplomem magisterskim. Od roku 2016 rozpoczęła studia doktoranckie w klasie kameralistyki prof. Heleny Furmanowicz-Kurzyńskiej, które ukończyła w 2019 roku. Jest laureatką wielu nagród i wyróżnień w konkursach ogólnopolskich, jak i międzynarodowych. Jako kameralistka zdobyła następujące nagrody: II miejsce w Akademickim Konkursie Zespołów Kameralnych (Wrocław, 2017), II miejsce w Międzynarodowym Konkursie Muzycznym „Grand Prize Virtuoso” (Londyn, 2017), III miejsce w Ogólnopolskim Turnieju Kameralnym (Bydgoszcz, 2015), II miejsce w Akademickim Konkursie Duetów Instrumentalnych (Wrocław, 2014), I miejsce w Międzynarodowym Konkursie Zespołów Kameralnych w Chieri (Włochy, 2014). Występuje w różnych składach kameralnych. Otrzymała wiele nagród i wyróżnień za realizację partii fortepianu towarzysząc solistom w wielu konkursach. Występowała również jako pianistka-kameralistka na koncertach i festiwalach w prestiżowych salach. Otrzymała wiele nagród dla najlepszego pianisty, m. in. na XII Konkursie Młodych Wiolonczelistów (Wrocław, 2017), na X Międzynarodowym Konkursie Muzycznym im. Michała Spisaka (Dąbrowa Górnicza, 2017) oraz na VII Ogólnopolskim Festiwalu Trębaczy (Kalisz, 2014). Posiada bogaty repertuar kameralny grając w trio fortepianowym, a także w duecie ze skrzypcami, wiolonczelą, klarnetem, fagotem i trąbką (sonaty Beethovena, Brahmsa, Ewazena, Bernsteina, Hindemitha, Saint-Saënsa, Cezariniego, Horowitza, Poulenca, Muczynskiego, Francouera, tria Beethovena, d’Indy’ego, utwory Webera, Schumanna, Bozza). Doktorantka przedstawiła w swojej dokumentacji 54 koncerty kameralne, w których uczestniczyła w latach 2014-2018, głównie w sali koncertowej Akademii Muzycznej we Wrocławiu, ale także w Akademii Muzycznych Krakowa, Łodzi i Poznania. Występowała w szkołach muzycznych okręgu wrocławskiego, w Klubie Muzyki i Literatury, w Sycowie i Dusznikach. Wystąpiła w 10 recitalach dyplomowych z innymi instrumentalistami, brała udział w Akademickim Festiwalu im. L. van Beethovena wykonując Trio Fortepianowe B-dur oraz w Festiwalu Clarimania (2016). 27 razy uczestniczyła jako pianistka-kameralistka w przesłuchaniach CEA oraz kursach muzycznych prowadzonych przez profesorów: Krystynę Borucińską, Katarzynę Jankowską-Borzykowską, Marię Szwejger-Kulakowską, Thomasa Steinhofela, Annę Prabucką-Firlej i Witolda Holtza. W latach 2016-2017, podczas dwóch Sesji Naukowych w Akademii Muzycznej we Wrocławiu, wystąpiła z referatami: „Muzyka kameralna w twórczości kompozytorów amerykańskich: Eric Ewazen, Halsey Stevens, Kevin McKee” oraz „Twórczość kameralna wybranych polskich kompozytorów działających w latach 1750-1830”. W działalności organizatorskiej Pani Moniki Hanus należy odnotować pełnienie roli sekretarza podczas Akademickiego Konkursu Kameralnego. Ponadto pełniła opiekę dydaktyczną wraz z Panią Profesor Heleną Furmanowicz-Kurzyńską nad triem fortepianowym, które zdobyło II nagrodę podczas Akademickiego Konkursu Kameralnego. Nagrała również płytę CD z dziełem Alesa Pavlorka – Concerto grosso na 4 klarnety, fortepian i orkiestrę smyczkową.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr Moniki Hanus p.t. „Zagadnienia stylistyczno-wykonawcze utworów kameralnych Erica Ewazena jako czynniki warunkujące kształt brzmieniowy dzieła muzycznego i źródło inspiracji dla rozwoju artystycznego pianisty-kameralisty” składa się z

dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD oraz jego opisu. Dzieło artystyczne zawiera nagrania następujących utworów:

Eric Ewazen - Sonata na trąbkę i fortepian

I Lento – Allegro molto

II Allegretto

III Allegro con fuoco

Eric Ewazen – Sonata na puzon i fortepian

I Allegro Maestoso

II Adagio

III Allegro Giocoso

Eric Ewazen Trio na klarnet, altówkę i fortepian

I Allegro Appassionato

II Adagio

III Allegro Molto

Współwykonawcami w realizacji powyższego nagrania byli: Aleksander Kobus – trąbka, Eloy Panizo Padron – puzon, Maciej Ratajczak – altówka oraz Gustaw Bachorz - klarnet. Nagrania dokonano w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu 16.04.2019 i 18.04.2019 roku. Reżyserem dźwięku był dr Bartłomiej Kruk.

Doktorantka podjęła się poważnego zadania artystycznego nagrywając na płytę CD trzy wielkie dzieła Erica Ewazena, amerykańskiego kompozytora mającego ukraińskie korzenie. Oryginalna twórczość kompozytora nawiązująca do muzyki europejskiej regionów południowo-wschodnich w połączeniu z neoklasycyzmem, zafascynowaniem Bartokiem i Brahmem stworzyła nową jakość twórczą opartą o specyficzne rozumienie tonalności, rytmu i przestrzeni muzycznej. Interpretacja powyższych utworów jest trudna z uwagi na precyzyjny i przejrzysty zapis muzyczny, a także rodzaj monotonii w ciągłym stosowaniu podobnych wzorców kompozytorskich. Najbardziej podobała mi się interpretacja *Sonaty na trąbkę i fortepian*, która została wykonana z ogromnym ładunkiem emocjonalnym, idealnym zgraniem obu instrumentów, wzajemną inspiracją i koncertowym blaskiem. Także wykonanie *Tria na klarnet, altówkę i fortepian* stanowi w ujęciu trzech kameralistów jedność interpretacyjną, zarówno brzmieniową jak i stylistyczną (w pierwszej części kompozycji słychać wyraźne reminiscencje Tria H-dur Brahmsa). *Sonata na puzon i fortepian* zrobiła nieco mniejsze wrażenie poprzez zbyt częste powstrzymywanie narracji muzycznej, powodujące zatrzymania przebiegu formalnego dzieła.

Doktorantka posiada swobodną technikę, szlachetny dźwięk oraz muzyczną osobowość. W realizacji partii fortepianu wykazała się profesjonalizmem instrumentalnym i łatwością techniczną. Jej interpretacja poszczególnych utworów ukazała ich logiczną i dojrzałą konstrukcję, a precyzja artykulacyjna i dynamiczna stworzyła również przekonującą stylistycznie całość.

Oceniam te wykonania bardzo wysoko. Należy też wspomnieć o osobach towarzyszących pianistce we wszystkich utworach Erica Ewazana, których interpretacja, zaangażowanie emocjonalne, piękny dźwięk i profesjonalizm muzyczny przyczyniły się do sukcesu powyższego nagrania.

Część teoretyczna pracy p.t. „Zagadnienia stylistyczno-wykonawcze utworów kameralnych Erica Ewazena jako czynniki warunkujące kształt brzmieniowy dzieła muzycznego i źródło inspiracji dla rozwoju artystycznego pianisty-kameralisty” jest opisem sylwetki kompozytora, jego twórczości, a także odnosi się do utworów nagranych na płycie CD. Praca składa się z następujących części:

- Wstęp**
- I Wokół życia i twórczości Erica Ewazena**
 - 1. nota biograficzna*
 - 2. Charakterystyka twórczości*
- II Prądy stylistyczne w muzyce amerykańskiej XX i XXI wieku**
- III Gatunki muzyki kameralnej Erica Ewazena**
 - Analiza i interpretacja**
 - 1. Sonata – rys historyczny*
 - 2. Sonata na trąbkę i fortepian*
 - 3. Sonata na pużon i fortepian*
 - 4. Trio na klarnet, altówkę i fortepian*
- IV Zagadnienia stylistyczno-wykonawcze jako czynniki warunkujące kształt brzmieniowy dzieła artystycznego**
- Zakończenie**
- Bibliografia**
- Aneks twórczości Erica Ewazena**

Pani mgr Monika Hanus napisała pracę poświęconą najważniejszym faktom z życia mało znanego kompozytora amerykańskiego Erica Ewazena. Przybliżyła jego drogę twórczą, inspiracje kompozytorskie oraz wyczerpująco opracowaną analizę trzech dzieł znajdujących się na dołączonej do opisu płycie CD. Wykazała się wiedzą i znajomością tematu. Opis dzieła składa się ze wstępu, czterech rozdziałów przedstawiających poszczególne zagadnienia, zakończenia i bibliografii. W pierwszym rozdziale Doktorantka ukazuje sylwetkę kompozytora oraz charakterystykę jego twórczości. Drugi rozdział poświęca opisowi najważniejszych prądów stylistycznych w muzyce amerykańskiej XX i XXI wieku. W kolejnych, trzecim i czwartym rozdziale, omawia rozwój formy sonatowej i przeprowadza analizę formalną poszczególnych utworów, będących przedmiotem nagrania. Analizuje precyzyjnie wszystkie cechy dzieła muzycznego każdego z utworów, ich melodykę, rytmikę, metrum, tempo, nowe środki wyrazu oraz formę dzieła. Wspomina o specjalnym, neoklasycznym, bazującym na muzyce europejskiej podejściu kompozytora do harmoniki, w wyniku czego pojawił się w jego twórczości nawrót do muzyki ludowej różnych kultur. Doktorantka analizuje utwory pod kątem brzmieniowym, wskazując jednocześnie na rolę fortepianu w uzyskaniu specyficznej barwy jako istoty wspólnego, kameralnego muzykowania. Odnosi się też do proporcji i niuansów wykonawczych, określa dobór środków wyrazowych, porównuje tonacje, analizuje zachodzące w nich podobieństwa i różnice, wszystko to w powiązaniu z charakterystycznymi cechami języka muzycznego kompozytora. Ciekawe jest podsumowanie i zakończenie pracy, w którym zostały ujęte przez Autorkę ostateczne wnioski i przemyślenia.

Praca napisana jest zrozumiałym językiem, posiada dużą ilość przykładów nutowych, cytatów i ich autorskich tłumaczeń oraz odniesień ułatwiających prawidłowe odczytanie specyfiki

twórczości Erica Ewazena. Zakradły się tylko nieliczne, drobne błędy (str. 14 – sonata da chiesa, powinno być da chiesa; str. 17 – trąbka piccolo, powinno być piccolo). Opis dzieła wszechstronnie analizuje wybrane utwory, opiera się na bibliografii zawierającej 9 publikacji oraz 9 stron internetowych. Dołączony jest także dokładny indeks wszystkich dzieł kompozytora. Praca posiada streszczenie treści w języku angielskim.

Konkluzja

Obie części pracy doktorskiej mgr Moniki Hanus p.t. „Zagadnienia stylistyczno-wykonawcze utworów kameralnych Erica Ewazena jako czynniki warunkujące kształt brzmieniowy dzieła muzycznego i źródło inspiracji dla rozwoju artystycznego pianisty-kameralisty” posiadają godny uwagi poziom artystyczny i merytoryczny. Sposób w jaki zostało dokonane nagranie CD, a także jego interpretacja oraz szczegółowy opis są dużym osiągnięciem Doktorantki. Powyższa praca ma niewątpliwy wpływ na rozwój dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez Doktorantkę.

Stwierdzam, iż mgr Monika Hanus wykazała się dużą wiedzą teoretyczną i praktyczną w zakresie swojej dyscypliny, a jej praca doktorska spełnia wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku oraz z dnia 03.10.2014 roku (Dz.U. z 2014 poz.1383) (z późniejszymi zmianami).

prof. dr hab. Anna Wesołowska-Firlej
Akademia Muzyczna w Łodzi